

ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
The Needs for Social Welfare to Improve the Life Quality of the Elderly
in the Area of Chan-at Subdistrict Administrative Organization,
Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province

วรารณ ลุนโน¹

สถาพร วิชัยรัมย์² และ ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ³

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์^{1,2,3}

Waraporn Lunno¹

Sathaporn Wichairam² and Thanyarat Phuthiphongchaicharn³

Buriram Rajabhat University^{1,2,3}

Corresponding Author, Email: 660426070013@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา 2) ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 278 คน ใช้วิธีกำหนด ตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ ตามลำดับ

* ได้รับบทความ: 15 กันยายน 2567; แก้ไขบทความ: 19 มีนาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 27 มีนาคม 2568

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอนนสูง จังหวัดนครราชสีมา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่ มีการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับช่วงวัยผู้สูงอายุ มีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีบ้านเรือนทรุดโทรม และจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับตำบล

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม; คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of social welfare needs to improve the quality of life of the elderly in the administrative organization area of Chanad sub-district. 2) To study opinions and suggestions on appropriate social welfare arrangements to improve the quality of life of the elderly. The sample group is the elderly in the administrative organization area of Chan Ad sub-district, Non Sung district, Nakhon Ratchasima province. The tool used in the research was a questionnaire with a checklist and a 5-level estimation scale, with a confidence value of 0.957. The statistics used in the data analysis include percentages, averages, standard deviations, and other factors.

The results showed that the demand for social welfare to improve the quality of life of the elderly in the administrative organization area of Chanad sub-district Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province. When considered individually, it was found that all aspects were at a high level, sorted from average to lowest. Health and medical treatment Revenue Residential and recreational, respectively. Comments and Suggestions Organize appropriate social welfare to improve the quality of life of the elderly in the administrative area of Chan Ad Sub-district. Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province is that local government organizations and related agencies should provide mobile health services. There is career development suitable for the elderly. Housing for the elderly with dilapidated houses has been repaired and a school for the elderly has been provided at the sub-district level.

Keywords: Social Welfare; Quality of Life of the Elderly; Sub-district Administration Organization

บทนำ

ผู้สูงอายุถือว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นที่พึงพอใจของบุตรหลาน ที่เคารพนับถือของบุคคลในวงศาคณาญาติได้รับการยกย่องจากสังคมในฐานะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่ถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามตลอดจนประสบการณ์ชีวิตที่ได้สร้างสมไว้ให้กับสังคมจากคนรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง มีความคิดอ่าน สุขุม รอบคอบ เคยทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมมาแล้วเมื่อตอนอยู่ในวัยทำงานทำให้เกิดสังคมที่ดี มีคุณธรรมและเป็นสังคมที่ยึดถือผู้สูงอายุเป็นหลักสำคัญของครอบครัวเป็นผู้นำครอบครัวให้ในทุกๆด้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุที่สังคมถือเป็นปูชนียบุคคลคงไว้ สังคมควรตระหนักในความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้สูงอายุ ตอบแทนเมื่อท่านอยู่ในวัยถดถอยหรืออยู่ในช่วงเวลาที่ศักยภาพเสื่อมถอย ให้ได้รับการคุ้มครองมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และอายุยืนยาวมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมาอาจมาจากการสาธารณสุขเจริญขึ้น ประชาชนเข้าถึงการบริการทางการแพทย์สะดวกขึ้น รวมทั้งแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็วและแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนมากขึ้นประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็กเยาวชนผู้สูงอายุต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิที่เกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในมาตรา 48 ซึ่งระบุว่า "...บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ" (ราชกิจจานุเบกษา, 2560 : 13)

ปัญหาผู้สูงอายุในประเทศไทยนับวันแต่จะมีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงผู้สูงอายุ มักจะประสบกับปัญหาด้านสุขภาพอนามัยด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมในปัจจุบันเป็นอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถประกอบอาชีพได้เหมือนแต่ก่อนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ รุมเร้าจนผู้สูงอายุอาจจะไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เหมือนบุคคลปกติทั่วไปตลอดจนการขยายตัวของเมืองและการเกิดระบบสังคมอุตสาหกรรมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ เริ่มลดลงตามลำดับการย้ายถิ่นฐานจากเขตชนบทเข้าสู่เมืองของคนวัยแรงงานส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งและเกิดผลกระทบทางด้านจิตใจ จากผลการศึกษาและวิจัยจำนวนมากพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียรวมทั้งในประเทศไทย ยังคงต้องอาศัยอยู่กับบุตรเกือบทั้งหมด ดังนั้นผู้สูงอายุจะมีหลักประกันที่มั่นคงทางการเงินได้จำเป็นต้องมีเงินทุนสะสมไว้ตั้งแต่ตอนยังหนุ่มสาวหรือการมีลูกหลานไว้ดูแลส่งเสียเมื่อคราวชรา ครอบครัวจึงเป็นหน่วยสังคมที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะต้องให้ความรักและดูแลเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพ และความ เป็นอยู่ของผู้สูงอายุใน (วีรยุทธ คำแก้ว,ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์, 2564)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการ สาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี

ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้านโดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาสไว้ในหมวดสองมาตรา 16 (10) เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาสและมาตรา 17 (27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550 : 70)

ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลจันอັดมักมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือการช่วยเหลือสงเคราะห์เบี้ยยังชีพไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ ในปัจจุบันของผู้สูงอายุบางกลุ่มอาจไม่มีความต้องการในด้านที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้จึงไม่ตอบสนองสิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลจันอັดให้บางเรื่องอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุปัจจุบันผู้สูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากคนในครอบครัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดความอบอุ่นในครอบครัวการทอดทิ้งผู้สูงอายุให้อยู่ตามลำพัง และไม่มีโอกาสที่จะร่วมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันในยามว่างในขณะที่บางหน่วยงานประสบกับปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณทำให้ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงอีกอย่างผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอັดมักจะมีปัญหา ด้านสุขภาพเสื่อมโทรมมีโรคภัยต่าง ๆ เบียดเบียนทั้งโรคทางร่างกายและสภาพจิตใจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอັดผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีลูกหลานดูแลเลี้ยงดู ไม่มีรายได้เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพบางคนไม่มีที่อยู่อาศัย ทำให้ได้รับความลำบากอีกอย่างผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอັด ไม่ค่อยมีโอกาสได้รับความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับวัย และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อให้เข้ากันได้กับเยาวชนรุ่นใหม่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมเหมือนเดิมโดยเฉพาะผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ ตำแหน่งผู้สูงอายุส่วนมากไม่ได้รับความดูแลเอาใจใส่และความอบอุ่นจากลูกหลานอย่างเพียงพอผู้สูงอายุส่วนมากจะว่าเหว อ่างว้าง เพราะลูกหลานญาติพี่น้องทอดทิ้งไปทำงานในเขตเมืองทิ้งพ่อแม่ให้เฝ้าบ้านเลี้ยงดูหลานทำให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ได้รับการดูแลและได้รับความอบอุ่นดังเช่นอดีตที่ผ่านมา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลจันอັดได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสวัสดิการสังคมซึ่งเกี่ยวกับการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์และผู้ด้อยโอกาส จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ด้านต่าง ๆ และนำสู่การพัฒนาเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอັด อำเภอนนสูง จังหวัดนครราชสีมา มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษา ดังนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน จำนวน 1,003 คน (สำนักทะเบียนของอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างเป็นคำถามแบบเลือกคำตอบ (Check list) สำหรับผู้สูงอายุมีคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับความต้องการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็นระดับความต้องการ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open-ended form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหา ความต้องการ แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ (Index of item-Objective Congruence = IOC) มีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 -1.00 แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมี ลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน จากนั้นหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธี ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.957

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลจันออต อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 278 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 53.59 มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.51 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 43.88 มีสถานภาพสมรส จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 29.49 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,001 - 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.87

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลจันออต อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ ดังแสดงผลตามตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันออต อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันออต	ระดับความต้องการสวัสดิการสังคม		
	$\bar{X}$	SD.	แปลความ
ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล	4.46	0.54	มาก
ด้านรายได้	4.39	0.55	มาก
ด้านที่พักอาศัย	4.36	0.52	มาก
ด้านนันทนาการ	4.34	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.53	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ($\bar{x} = 4.46$) ด้านรายได้ ($\bar{x} = 4.39$) ด้านที่พักอาศัย ($\bar{x} = 4.36$) และด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับ

2. ข้อความความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด มีผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีบริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ออกไปให้บริการแก่ผู้สูงอายุ และเรื่องการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.2 ด้านรายได้ พบว่าผู้สูงอายุ มีความต้องการให้พัฒนาด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อจะได้มีรายได้ไว้ใช้จ่ายต่าง ๆ และการจัดสรรเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพที่เหมาะสม ต้องการให้จัดตั้งกองทุนชุมชนไว้สำหรับช่วยเหลือผู้สูงอายุยามจำเป็นและยามเดือดร้อน

2.3 ด้านที่พักอาศัย ผู้สูงอายุต้องการได้รับการดูแลและช่วยเหลือในเรื่องของที่พัก โดยเฉพาะผู้ที่ไร้ที่อยู่อาศัย หรือผู้ที่ประสบปัญหาต่างๆ ด้านที่อยู่อาศัยเนื่องจากผู้สูงวัยไม่สามารถที่จะดูแลซ่อมแซมที่พักหรือบ้านเรือนที่ทรุดโทรมให้มีความมั่นคง แข็งแรง ผู้สูงวัยตระหนักถึงความต้องการให้มีการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย และมีสถานสงเคราะห์คนชราในตำบลตามความจำเป็นที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม

2.4 ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการให้จัดโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับตำบล เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมาร่วมจัดทำกิจกรรมนันทนาการแก่ผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการพักผ่อนและหาเพื่อนคุยด้วย การหากิจกรรมต่าง ๆ ทำเพื่อคลายความเหงาในยามว่าง และเป็นการทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น รวมทั้งมีร่างกายที่แข็งแรง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและด้านการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ ทำให้มีข้อมูลที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา สามารถนำไปปรับปรุงเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

เป็นเพราะ ผู้สูงอายุตระหนักในเรื่องสุขภาพร่างกาย ความเสื่อมถอยของอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อสภาพจิตที่ต้องการรับสวัสดิการสังคม เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี การส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสม การจัดสวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งสำนักงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (2554 : 18) ได้อธิบายว่าบุคคลเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุซึ่งวัยท้ายของชีวิต เป็นช่วงที่ควรได้รับความช่วยเหลือประคับประคองจากสังคมทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัยที่พักอาศัยร่วม ทั้งในด้านนันทนาการอีกทั้งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐ รัฐวิสาหกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดบริการให้ผู้สูงอายุให้ได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่น การบริการทางการแพทย์ การจัดการด้านที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มตามความจำเป็น การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุและการนันทนาการ การมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณะนิติศาสตร์ ปุณณมัย (2564 : 133) ได้ศึกษาความต้องการการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลเมืองไผ่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พระมหาสมชาย ละเอียด อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สูงอายุได้หันมาดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพมากขึ้น จึงมีความต้องการได้รับการดูแลเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพและในเรื่องของการอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็นและทั่วถึง เนื่องจากการอุปโภคบริโภคเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต ซึ่งขาดแคลนในเรื่อง ดังกล่าวแล้วจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต และต้องการให้มีการรักษาโดย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ผู้สูงอายุมีความคาดหวังว่าจะได้รับการดูแลจากแพทย์ จึงทำให้ผู้สูงอายุจึงได้มาเห็นถึงความต้องการให้มีการบริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิริยกุล คำแก้ว และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และนอกเหนือจากช่วงฤดูการทำเกษตรแล้วจะไม่มีการทำงาน จึงทำให้มีการขาดแคลนรายได้ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะหยุดทำงานก็ต่อเมื่ออายุมากขึ้นและร่างกายไม่เอื้ออำนวย ทำให้ต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดรายได้ โดยผู้สูงอายุอยากมีรายได้มีงานทำที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย เพื่อจะได้มีรายได้ไว้ใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัวและใช้จ่ายเมื่อยามเจ็บป่วยหรือไม่สบาย หรือเมื่อยามที่ไม่สามารถทำงานได้อีก และยังต้องการให้ช่วยส่งเสริม ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุ ให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาให้ความรู้

เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อประกอบอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความต้องการด้านรายได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะดูแลซ่อมแซมที่พักหรือบ้านเรือนที่ทรุดโทรม ให้มีความมั่นคง แข็งแรง ตามความจำเป็นที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม เพราะผู้สูงอายุส่วนหนึ่งต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดที่พักอาศัยในกรณีฉุกเฉินหรือถูกทอดทิ้ง ให้ได้รับการดูแลและช่วยเหลือในเรื่องของที่พักโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวและไร้ที่พึ่งหรือผู้ที่ประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คะนิงนิตย์ ปุสันรัมย์ (2564) ได้ศึกษาความต้องการการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในตำบลเมืองไผ่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความต้องการด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุต้องการให้มีการจัดให้มีกีฬาสมัครผู้สูงอายุในหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถออกกำลังกาย และส่งผลให้ผู้สูงอายุมีร่างกายที่แข็งแรง ทำให้ผู้สูงอายุได้พบปะ สังสรรค์กัน มีกิจกรรมนันทนาการที่ทำร่วมกัน ผู้สูงอายุมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการจัดกิจกรรมระหว่างผู้สูงอายุกับเยาวชนและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมชาย มะลิซ้อน, ธีระนันท์ วิชัยดิษฐ์ และ สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่าความต้องการด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่ มีการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับช่วงวัยผู้สูงอายุ มีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีบ้านเรือนทรุดโทรม และจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับตำบล ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สูงอายุอาจไม่สะดวกในการเดินทางไปตรวจสุขภาพที่สถานพยาบาล และผู้สูงอายุบางส่วนไม่ได้ประกอบอาชีพ จึงทำให้ขาดรายได้เพื่อเลี้ยงชีพ เพราะรายได้จากเบี้ยสงเคราะห์คนชราไม่เพียงพอ อีกทั้งผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตมาก และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางหนึ่งทางใดมาก่อน มีพลังสร้างสิ่งต่าง ๆ ได้ดีลูกหลานควรคำนึงถึงคุณค่าและประโยชน์ของผู้สูงอายุ โดยทั่วไปผู้สูงอายุก็มีความยินดีและเต็มใจให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่อ่อนวัยกว่าอยู่แล้ว ในอดีตที่ผ่านมาผู้สูงอายุยังใช้ชีวิตที่เป็นสุขตามสมควร ซึ่งจะให้ประโยชน์จากการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเวลาเดียวกันด้วย ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬามาศ พิรพัชระ (2564) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ บ้านห้วยทรายเหนือ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแผนตรวจสุขภาพผู้สูงอายุโดยเพิ่มรอบการตรวจ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ

เชิงวิพากษ์มาให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับอาชีพและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลจันอัดควรให้ความสำคัญด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และด้านรายได้ ควรวางแผนและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุเป็นหลัก

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด ควรให้ความสำคัญด้านนันทนาการโดยการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันผู้สูงอายุวันสงกรานต์ วันพ่อ วันแม่ วันครอบครัว เป็นต้น โดยจัดอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง นอกจากนั้นควร ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรม มาพบปะสังสรรค์กัน โดยจัดให้มีชมรมผู้สูงอายุ เพื่อผู้สูงอายุมาแลกเปลี่ยนความรู้กัน จากการร่วมทำกิจกรรมนันทนาการดังกล่าว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

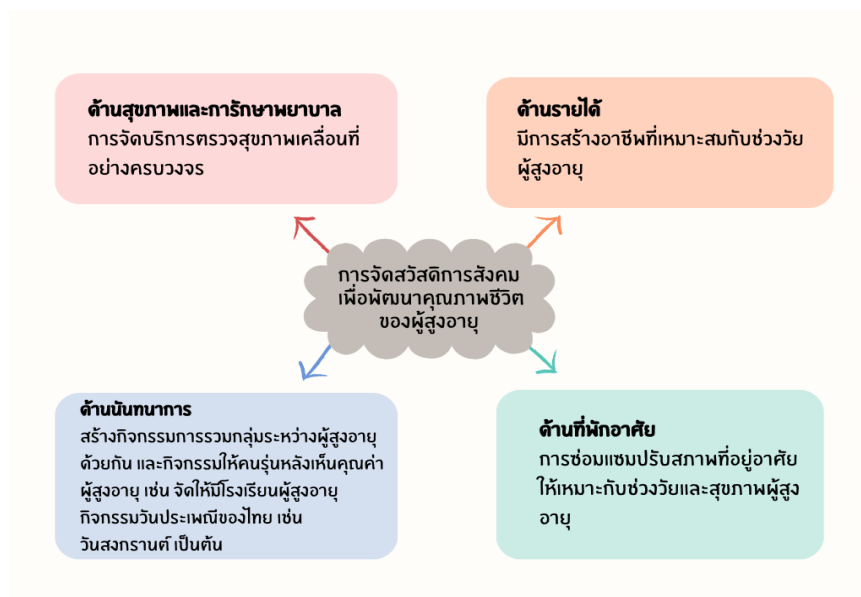
2.1 ควรทำการศึกษาความต้องการและแนวทางในการจัดสวัสดิการด้านอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงและละช่วงวัยอายุ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุในชุมชนและสภาพสังคม

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาด้านความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจันอัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่ มีการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับช่วงวัยผู้สูงอายุ มีการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีบ้านเรือนทรุดโทรม และจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับตำบล

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. อาร์.ที.ดี.ไซต์.
- คะเนิงนิตย์ ปุณัณรัมย์. (2564). ความต้องการการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลเมืองไผ่ อำเภอนองกิ่ง จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จุฬามาศ ไพรัชระ. (2564). ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุบ้านห้วยทรายเหนือจังหวัดเพชรบุรี. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 17(2), 1-18.
- พระมหาสมชาย มะลิซ้อน, อีระนันท์ วิชัยดิษฐ์ และ สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์. (2564). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ, 2(4), 1-12. https://so18.tci-thaijo.org/index.php/A_GJ/article/view/668
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 13.

- วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2564). ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์. วารสารธรรมทรรศน์, 20(1), 15-28.
- สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์, ประชัน คะเนวัน และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2562). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 3(1), 81-88. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/journalfms-thaijo/article/view/242841>
- สำนักงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ. (2554). คู่มือส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุสำหรับบุคลากรสาธารณสุข. นนทบุรี: สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก.
- Krejcie, R.V., & D.W.Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.